

NASZA PORADNIA

BEZPŁATNY KWARTALNIK

LISTOPAD 2012

NR 1

Temat miesiąca

Jak rozmawiać z dzieckiem o odchodzeniu najbliższych

Historia Poradni cz.I

O żywieniu i aktywności fizycznej
w życiu przedszkolnym

Pytania, na które najczęściej
odpowiada logopeda

Przygotowanie do podjęcia decyzji
zawodowej uczniów klas gimnazjalnych

Wczesne wspomaganie rozwoju
dziecka

Jak szybko i łatwo się uczyć

Szanowni Państwo!

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Skawinie od lat wspiera lokalne placówki oświatowe, Rodziców i Dzieci w działaniach związanych z efektywną organizacją szeroko rozumianej pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz pomocy rodzinie.

Zachęceni Państwa pozytywnymi opiniami oraz zainspirowani Państwa uwagami przygotowaliśmy jeszcze jedną formę działania naszej instytucji – bezpłatną gazetkę, która będzie wydawana w cyklu kwartalnym i dostępna w wersji elektronicznej. Zamierzeniem Pracowników Poradni jest dzielić się z Państwem doświadczeniem i wiedzą, którymi dysponują. Autorzy gazetki postarają się zatem wyjść naprzeciw Państwa oczekiwaniom i wspierać radami, refleksjami i komentarzami, dotyczącymi najczęściej zgłaszanych przez Klientów i Pacjentów poradni problemów. Naszą gazetkę adresujemy zarówno do Rodziców i Opiekunów dzieci i młodzieży, jak też do Nauczycieli i Wychowawców oraz zachęcamy Lokalną Społeczność do jej współredagowania poprzez przysyłanie autorskich tekstów i komentarzy.

Ufamy, że ta forma popularyzacji usług poradni okaże się przydatna; liczymy też na współpracę Państwa i zgłaszanie do nas komentarzy i ewentualnych zapotrzebowań na podejmowanie tematów, które najbardziej Państwa interesują, a pozostają w kompetencjach zatrudnionych w poradni specjalistów.

Życzymy ciekawej i pożytecznej lektury!

*dr Krzysztof Gerc
dyrektor Poradni*

Kwartalnik Specjalistycznej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Skawinie.

Skład redakcyjny:

mgr Małgorzata Czerniawska

mgr Agnieszka Pasternak

mgr Maria Borowy

mgr Urszula Stopińska

mgr Jadwiga Grabowska - Wydra

oprawa graficzna: Paweł Tatko

SPECJALISTYCZNA
PORADNIA
Psychologiczno-Pedagogiczna
w S k a w i n i e

„O Poradni... w wielkim skrócie”

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Skawinie ul. Żwirki i Wigury 13 jest czynna od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 - 19.00.

Poradnia obejmuje bezpłatną opieką dzieci, młodzież i rodziców, a także współpracuje z nauczycielami placówek oświatowych z terenu Miasta i Gminy Skawina, Gminy Mogilany, z Libertowa, z Bukowa oraz poprzez realizację orzecznictwa specjalistycznego (autyzm, niepełnosprawność analizatora wzroku, bądź słuchu) z Powiatu Myślenickiego.

Zatrudniamy psychologów, pedagogów, logopedów, neurologopedów, neuroterapeutów, specjalistów z zakresu fizjoterapii i rehabilitacji ruchowej.

Nasi pacjenci mają możliwość konsultacji u lekarzy specjalistów: neurologa dziecięcego, specjalisty rehabilitacji medycznej, laryngologa, okulisty, psychiatry.

Oferta Poradni obejmuje orzecznictwo; orzekanie w sprawach nauczania indywidualnego, kształcenia specjalnego we wszystkich rodzajach niepełnosprawności oraz opiniowania o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, diagnozę psychologiczno-pedagogiczną, diagnozę logopedyczną, indywidualną i grupową terapię psychologiczną i pedagogiczną, terapię logopedyczną, biofeedback, fizjoterapię.

Oferujemy także kompleksową specjalistyczną terapię małego dziecka w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, psychoedukacyjne warsztaty dla rodziców, grupy wsparcia dla nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych, grupy wsparcia dla rodziców. Dzieciom, młodzieży i rodzicom proponujemy udział w interesujących zajęciach grupowych.

Od 10 października 2011 roku specjaliści zatrudnieni w Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skawinie pełnią również dyżury na terenie Punktu konsultacyjnego w Mogilanach - ul. św. Apostoła Bartłomieja 2 (budynek starej plebanii).

Dyżury psychologów, pedagogów i logopedów odbywają się od poniedziałku piątku w godzinach od 9.00 do 17.00. Na terenie Punktu zainteresowani mają możliwość skorzystania z fachowych porad, z diagnozy psychologiczno-pedagogicznej, terapii pedagogicznej, diagnozy i terapii logopedycznej. Rejestrację prowadzi sekretariat SPPP w Skawinie w godzinach pracy placówki (7.30 – 19.00).

*mgr Małgorzata Czerniawska
wicedyrektor Poradni*

SPIS TREŚCI

J ŻYCIA PORADNI

Historia Działalności SPP-P w Skawinie, część pierwsza (lata 1975-2002) str. 4-6

TEMAT MIESIĄCA

Gdy dziecko pyta o śmierć. str. 7-8

DZIAŁ RODZICA

Być fit, czyli w zdrowym ciele zdrowy duch str. 9-10

Pytania na które najczęściej odpowiada logopeda str. 11-12

Przygotowanie do podjęcia decyzji zawodowej uczniów klas gimnazjalnych str.13-14

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka str. 15-16

Jak szybko się uczyć str.17

HISTORIA DZIAŁALNOŚCI SPECJALISTYCZNEJ PORADNI PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNEJ W SKAWINIE

mgr Maria Jasińska

mgr Małgorzata Czerniawska

CZĘŚĆ PIERWSZA (lata 1975 – 2002)

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Skawinie ma już 37 lat. Jako samodzielna instytucja rozpoczęła swoją działalność 31.05.1975r. pod nazwą „Miejska Poradnia Wychowawczo - Zawodowa w Skawinie”. Wcześniej, w latach 1968–1975 funkcjonowała jako filia Powiatowej Poradni Wychowawczo – Zawodowej w Krakowie.

Pierwszym dyrektorem Poradni była mgr Krystyna Meder, która prowadziła tę placówkę do końca sierpnia 2002r. Od pierwszego września 2002 roku, stanowisko dyrektora Poradni piastuje dr Krzysztof Gerc.

W pierwszym okresie działalności, Poradnia zajmowała dwa niewielkie pomieszczenia w budynku Liceum Ogólnokształcącego w Skawinie, ul. Żwirki i Wigury 17, a obsadę kadrową stanowiły 4 etaty dla pracowników pedagogicznych: dwóch psychologów, jeden pedagog oraz logopeda i reedukator (w wymiarze ½ etatu każdy).

W 1977r. Poradnia przeprowadziła się do pomieszczeń w wolnostojącym, parterowym budynku, przy ul. 29-go Listopada w Skawinie. W nowym lokalu Poradnia

zyskała dwa dodatkowe gabinety, a zatrudnienie wzrosło z 4 do 4,5 etatu dla pracowników pedagogicznych. Zanim nasza placówka zajęła pomieszczenia w budynku przy ul. Żwirki i Wigury 13 (rok 2004r.), miała siedzibę w domu Państwa Maślanków, obecnie ul. ks. J. Popiełuszki 2 (1978 - 1980), w mieszkaniach w bloku Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. ks. J. Popiełuszki 4/52 (1980-994), w pomieszczeniach PSS „Społem”, ul. Słowackiego 1 (1994 - 2004).

Bardzo ważną datą w historii Poradni jest 01.01.1992 roku. Od tego dnia nasza placówka stała się tzw. „zadaniem własnym” Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, co oznaczało w tym czasie stabilizację lokalową oraz większą pewność finansową placówki.

W tym czasie, nastąpiła także zmiana nazwy Poradni na: „Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Skawinie”.

Wraz z przeobrażeniami lokalowo - kadrowymi bardzo istotnymi dla rozwoju Poradni były zachodzące zmiany merytoryczno – programowe. Patrząc w przeszłość należy podkreślić, iż Poradnia w początkowym okresie działalności była małą placówką, nie tylko w sensie lokalowym, ale także kadrowym. Niewielka obsada psychologiczno - pedagogiczna (kilka osób) prowadziła działalność usługową dla szkół z terenu miasta i gminy Skawina. Głównym obszarem pracy Poradni były wówczas działania diagnostyczne problemów rozwojowych dzieci i młodzieży, a także współpraca z placówkami oświatowymi. Działalność postdiagnostyczna stanowiła bardzo niewielki procent aktywności zawodowej pracowników Poradni.

Ówczesna kadra pedagogiczna widząc wyraźnie mankamenty merytoryczne funkcjonowania Poradni, szczególnie w aspekcie szeroko rozumianej pomocy psychologicznej, podjęła intensywne i systematyczne starania w kierunku podnoszenia swoich kwalifikacji i umiejętności zawodowych. Pracownicy podejmowali głównie takie formy doskonalenia, które poszerzały ich kompetencje i kwalifikacje w zakresie postępowania postdiagnostycznego.

Przez długie lata działalności Poradni poważnym mankamentem było kierowanie dziećmi z „problemami” prawie wyłącznie przez szkoły. Zarówno rodzice tych dzieci, jak i one same, czuli się wyraźnie zagrożeni, gdyż wizyta w Poradni kojarzyła im się głównie ze skierowaniem do szkoły specjalnej - w większości wypadków były to oczywiście obawy bezpodstawne. W związku z takim wizerunkiem miejsca, w którym powinna być udzielana pomoc, osoby naprawdę potrzebujące pomocy nie przychodziły z własnej woli lub nie zgłaszały się w ogóle.

Dlatego też konieczna była następna zmiana – rozpowszechnienie w środowisku oferty Poradni. A co za tym idzie, nawiązanie ściślejszych kontaktów z placówkami oświatowymi – między innymi, poprzez spotkania z rodzicami, z młodzieżą, na których przekazywano informacje o tym jak pracujemy, z jakimi problemami można do nas się zgłaszać bezpośrednio, bez skierowania ze szkoły czy od lekarza, bez napiętnowania przez środowisko. Opracowane zostały plakaty informacyjne, reklamujące naszą działalność. Wszystkie zmiany, które się pojawiały w wizerunku merytorycznym Poradni były udziałem bardzo niewielkiego zespołu, przy pełnej akceptacji i zrozumieniu ówczesnego Dyrektora placówki.

W konsekwencji kilkunastoletnich starań zmierzających do zmiany

wizerunku Poradni można było zaproponować środowisku szeroki wachlarz usług oraz dopracować się widocznych sukcesów. Pomimo trudności związanych z funkcjonowaniem w okresie głębokiego kryzysu ekonomiczno - politycznego nastąpił znaczny rozkwit form świadczonych usług psychologiczno - pedagogicznych, zarówno w zakresie diagnozy psychologiczno - pedagogicznej, jak i różnych form pomocy psychologicznej, logopedycznej i pedagogicznej. Rozszerzony został wyraźnie krąg naszej klienteli: od dzieci w wieku przedszkolnym poprzez uczniów szkół podstawowych, młodzież szkół średnich, zdających maturę lub szukających możliwości dalszego kształcenia, do rodziców tychże dzieci oraz ich nauczycieli.

Innym sukcesem była także prowadzona przez Poradnię działalność orzecznicza skierowana do tej grupy dzieci i młodzieży, która ze względów zdrowotnych wymagała szczególnej troski oraz dostosowania warunków i formy kształcenia do indywidualnych możliwości i potrzeb psychofizycznych.

Dzięki tej formie pomocy dzieci chore mogły realizować proces edukacyjny, w takiej formie i w takich warunkach, które były zgodne z zaleceniami lekarskimi. Ponadto, Poradnia przestała być wreszcie postrzegana jako placówka, tylko i wyłącznie, kierująca dzieci i młodzież do szkoły specjalnej.

Istotnym osiągnięciem, na którym bardzo zależało zespołowi pracującemu w Poradni w tym pierwszym okresie działalności, było systematyczne zwiększanie się liczby przyjmowanych pacjentów (zarówno rodziców, jak i dzieci), którzy zgłaszali się do naszej placówki indywidualnie, przede wszystkim z własnej woli, bez tzw. „kierowania” ich przez szkoły czy inne placówki oświatowe.

Cdn.

Gdy dziecko pyta o śmierć...

„Zapytałam dziecko niosące świeczkę: - Skąd pochodzi to światło? Chłopczyk natychmiast ją zdmuchnął. - Powiedz mi, dokąd teraz odeszło - odparł. - Wtedy ja powiem ci, skąd pochodził.”

Jonathan Carroll — „Poza ciszą”

mgr Małgorzata Knap

Listopad, to miesiąc szczególny. To czas, kiedy wielu z nas znajduje przynajmniej chwilę na przystanek i zadumę. Nareszcie coś zatrzymuje nas w biegu, skłania do refleksji i wspomnień o bliskich, którzy odeszli. Czy potrafimy dzielić ten szczególny czas z naszymi dziećmi? Czy na co dzień potrafimy rozmawiać z nimi o tym, co budzi lęk, ale przecież jest nieuchronne?

Czy śmierci nie ma, czy jest ona wszędzie?

Współczesny, otaczający nas, świat próbuje zaprzeczać realności tego, co niesie ze sobą cierpienie i śmierć. **Kultura, w której żyjemy, i która kształtuje nasze postawy, afirmuje młodość, a zaprzecza starość. Telewizja, reklamy, kolorowe czasopisma ukazują nam świat bez chorób, starzenia się i śmierci.** Nie ma w nim też cierpienia, które wiąże się z przemijaniem, ze stratą kogoś najbliższego. Jest walka ze zmarszczkami, ze smutkami i wszystkim, co może przypominać o upływającym czasie.

Z drugiej strony w oglądanych bajkach, programach telewizyjnych, grach komputerowych dziecko w sposób nieuchronny spotyka się z brutalnością i agresją. Pojawia się tu często śmierć na niby: nieprawdziwa, wielokrotna, odwracalna. Ma się więc wrażenie, że w świecie współczesnego dziecka, w temacie śmierci i przemijania zapanował chaos: nie widząc i nie słysząc o nich na co dzień, nie widząc ich w realnym świecie, na ekranie telewizora czy komputera obserwuje coś, co wydaje mu się nierzeczywiste. **Nie rozmawiając z dzieckiem o śmierci i przemijaniu, pozbawiamy je możliwości realnego zmierzenia się z tym trudnym tematem i stopniowego uczenia się przeżywania żałoby.**

Nadmierna troska nie chroni.

Wielu rodzicom nieobcy jest pogląd, że unikając rozmów z dzieckiem na temat śmierci, chronią je przed przedwczesnym zmierzeniem się ze zbyt trudnym dla niego tematem. Tymczasem nic bardziej mylnego. **Kiedyś, gdy ludzie rodzili się i umierali w domach, zarówno narodziny, jak i śmierć dawały się dziecku oswoić.** Były czymś realnym i faktycznie, wraz z bliskimi, przeżywanym. Dziś ludzie rodzą się i umierają najczęściej w szpitalu, a śmierć obserwowana na ekranie jest samotna i bezosobowa. Pokolenie współczesnych

rodziców, często w dobrej wierze, stosuje naiwną taktykę, która zakłada, że jeśli się o czymś nie mówi, to tego nie ma. Chcąc chronić dzieci, nie rozmawiają z nimi o śmierci, nie zawsze wiedząc, że kieruje nimi ich własny lęk.

Dziecko samo wyznacza granice.

Często obawa rodzica, że powie coś, na co jego dziecko nie jest gotowe, co przekracza jego granice pojmowania, wynika z lęku przed przestraszeniem i skrzywdzeniem go, a tak naprawdę stanowi odzwierciedlenie własnego lęku i niepewności związanych z myśleniem o śmierci. Warto zatem wiedzieć, że dzieci dojrzewają do tego, czym jest śmierć, początkowo nie odbierając jej jako coś negatywnego i traktując jako pewien naturalny stan. W wieku do 3-4 lat śmierć jest dla dziecka rozstaniem, jednak z możliwością powrotu. Nie rozumie ono pojęcia „koniec”, a słowa „cmentarz”, „grób” niewiele mu mówią. Między 4 a 6 rokiem życia dziecko ma różne wyobrażenia na temat śmierci. Chce wiedzieć, co jest po śmierci, dużo pyta i chce rozmawiać na ten temat. Wciąż jest to dla niego zjawisko odwracalne - charakterystyczne dla przedszkolaków są wypowiedzi: „umrzeć, to tak jakby zasnąć”, „to też żyć, ale gdzie indziej”. Dzieci powyżej 6 roku życia, odwołując się do bajek, rozumieją już różnicę pomiędzy snem, a śmiercią, wciąż jednak śmierć jest personifikowana, uważana za osobę działającą spontanicznie lub z woli jakiegoś człowieka, stąd u dzieci w tym wieku częste bywa obwinianie się o śmierć najbliższych. W końcu około 11 roku życia zaczyna się kształtować dojrzałe wyobrażenie śmierci zawierające elementy nieodwracalności, naturalności i bezosobowości. Takie wyobrażenie śmierci

może stać się źródłem głębokiego lęku przed nią, ponieważ uprzytamnia młodemu człowiekowi jej nieuchronny charakter. Najbardziej dramatycznie ujawnia się lęk przed śmiercią w okresie dojrzewania, kiedy najintensywniej dochodzą do głosu egzystencjalne pytania o sens życia, własne pochodzenie, czy istnienie Boga. Charakterystyczne i bardzo istotne jest to, że dziecko samo stawia granicę i daje nam

wskazówki zadając pytania. Nie trzeba więc specjalnie wybierać momentu, kiedy zaczniemy rozmawiać z dzieckiem o śmierci. Trzeba mówić prawdę, ale dostosowaną do wieku dziecka. Bardzo ważny, zwłaszcza w rozmowie z małym dzieckiem, jest też przekaz niewerbalny. **Jeśli unikamy tematu i pokazujemy dziecku swoją niepewność i bezradność, to budzi w nim niepokój i lęk. Lepiej przyznać: „Ja też się trochę tego boję” lub „Nie wiem dokładnie jak to jest”.** Przede wszystkim warto jednak samemu zdać sobie sprawę z tego, czym jest dla mnie śmierć, co o niej myślę, czy bardzo się jej boję, czy jestem pogodzony z faktem, iż jest ona nieuchronna. To pomoże nam w sposób dojrzały, rodzicielski, rozmawiać z naszymi dziećmi, a im oswoić lęki.

Być fit, czyli w zdrowym ciele zdrowy duch ***Znaczenie prawidłowego żywienia dla sprawności*** ***poznawczej dziecka***

mgr Agnieszka Pasternak - psycholog

Troska o prowadzenie zdrowego trybu życia jest powszechnie zalecana przez lekarzy i dietetyków. Psychologowie mówią o tym, że dobre samopoczucie i równowaga psychiczna idzie w parze ze zdrowiem i sprawnością fizyczną (właściwa dieta i ćwiczenia obniżają poziom stresu a także poprawiają nastrój).

Problem popularnej i łatwo dostępnej żywności typu fast food oraz słodczy i słodkich napojów polega na tym, że produkty te dostarczają dużej ilości kalorii i równocześnie małej ilości pożądaných składników odżywczych, w tym witamin i minerałów.

Dieta jest natomiast wówczas prawidłowa, gdy białka dostarczają 12% energii w ciągu doby (w tym 2/3 białek pochodzenia zwierzęcego), tłuszcze 30-35% (zawierające kwasy tłuszczowe wielonienasycone, jednonienasycone i nasycone w proporcji 1:1:1), węglowodany

50-55% (głównie cukry złożone obecne np. w produktach zbożowych pełnoziarnistych, kaszach, ziemniakach, warzywach i owocach). Pomocą w ustaleniu prawidłowej diety mogą służyć „Tabele wartości odżywczych żywności” (wydane przez PZWL).

Dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym chętniej sięgają po niewłaściwe produkty, jeśli ich organizmy zostały do tego przyzwyczajone od najmłodszych lat. Ogromne znaczenie ma również wpływ reklamy prezentowej w telewizji, prasie i Internecie, która zachęca do niezdrowego jedzenia. Jeśli nadmierna tusza u dzieci spowodowana jest głównie nieprawidłową dietą, można się spodziewać, że organizm ucznia otrzymuje nadmiar składników szkodliwych dla niego, a równocześnie brakuje mu niezbędnych witamin i minerałów. Jest to ważne, gdyż w niektórych przypadkach, sposób odżywiania się rzutuje na samopoczucie

i zachowanie dziecka, a przez to również na jego postępy w nauce. **Nieprawidłowa dieta może powodować senność, zmęczenie, drażliwość, trudności w koncentracji uwagi, osłabienie, dolegliwości ze strony układu pokarmowego, bóle głowy; u alergików może zaostrzać objawy uczulenia.** W ten sposób przyczynia się do problemów z zachowaniem i nauką w szkole i w domu. Rodzice nie zawsze zdają sobie sprawę z takiej zależności. Czasami zupełnie ignoruje się żywieniowe podłoże kłopotów dziecka.

Do podstawowych zasad prawidłowego żywienia należą: urozmaicenie i umiar w diecie, spożywanie 4-5 posiłków w regularnych porach, spożywanie śniadania przed rozpoczęciem pracy i nauki, picie dużej ilości czystej wody mineralnej. W okresie jesiennym należy koniecznie pamiętać o ciepłym posiłku w ciągu dnia (np. zupa mleczna, warzywna), zaś zwiększone zapotrzebowanie na energię zaspokajać

poprzez spożywanie węglowodanów złożonych (produkty pełnoziarniste, suszone i świeże owoce, warzywa).

Zapewniając dziecku właściwą dietę i regularną aktywność fizyczną, rodzic dba o jego zdrowie i urodę, a także dobre samopoczucie fizyczne oraz psychiczne. Warto, więc sięgać po odpowiednie poradniki, konsultować się z pediatrą lub dietetykiem.

Świadomość dziecka odnośnie zdrowego stylu życia trzeba kształtować już od najmłodszych lat, gdyż złe przyzwyczajenia bardzo trudno jest w przyszłości wyeliminować.

Oczywiście, wiedzę na temat odżywiania i zachętę do ruchu na świeżym powietrzu dziecko powinno otrzymywać w subtelny sposób, jakby mimochodem. Najlepiej sprawdza się przekaz w formie przykładu rodzica, który jest aktywny fizycznie i racjonalnie się odżywia.

Bądźmy jednak czuli i rozważni, aby dla naszego dziecka bycie fit oznaczało: zdrowie, witalność, sprawność fizyczną, dobre samopoczucie i uśmiech na twarzy, nie zaś wyłącznie zgrabną i zakłamaną pogoń za urodą oraz wieczną młodością.

Pytania, na które najczęściej odpowiada logopeda

mgr Urszula Stopińska - logopeda

1. Dlaczego moje dziecko jeszcze nie mówi?

Rozwój mowy jest złożonym i długotrwałym procesem, dlatego u każdego dziecka przebiega indywidualnie. Niektóre dzieci zaczynają mówić bardzo wcześnie już około 1 roku życia. Jeśli mamy pewność, że nasze dziecko prawidłowo słyszy (reaguje na nasze polecenia i inne bodźce słuchowe), ma prawidłową budowę anatomiczną narządów mowy, to należy uzbroić się w cierpliwość. Jeżeli 3-latek nie mówi, mówi bardzo mało, mowa jego jest niezrozumiała, zamienia lub zniekształca wiele głosek, należy zgłosić się do logopedy.

Każdy moment, kiedy mamy wątpliwości co do prawidłowego przebiegu rozwoju mowy naszej pociechy jest dobry, aby skonsultować się z logopedą. W gabinecie uzyskać można informację czy rozwój mowy przebiega prawidłowo, czy też należy rozpocząć terapię.

2. Czy moje dziecko mówi dobrze?

Przyjmuje się iż dzieci trzyletnie powinny wymawiać wszystkie głoski z wyjątkiem s, z, c, dz, sz, ż, cz, dż, r. Między trzecim a piątym rokiem życia pojawiają się głoski trudniejsze artykulatoryjnie. Dziecko

sześcioletnie powinno mieć opanowane wszystkie głoski.

3. Dlaczego należy sprawdzić słuch fizjologiczny dziecka?

W sytuacji gdy dziecko nie mówi, bądź rozwój mowy jest znacznie opóźniony, zawsze musimy brać pod uwagę uszkodzenie słuchu. Jak wiadomo, brak bodźców słuchowych uniemożliwia rozwój mowy. Zakłócenia słyszenia, np. obniżony próg słyszalności, brak słyszenia pewnych częstotliwości, szumy uszne, mają wpływ na identyfikację dźwięku, dlatego każde podejrzenie uszkodzenia słuchu należy sprawdzić audiometrycznie.

4. Kiedy mamy do czynienia z wadą wymowy?

Należy rozróżnić nieukończony rozwój mowy od wady wymowy. Dziecko małe ma prawo do „mowy dziecinnej” tj. zmiękczeń, uproszczeń wyrazów, nazywania własnymi nazwami wyrazów trudnych, przestawiania sylab bądź nie wypowiedzienia poszczególnych głosek. Wada wymowy jest taką nieprawidłowością, której występowania nie można uzasadnić wiekiem lub innymi przyczynami. Dlatego też pojawienie się jej wymaga diagnozy logopedycznej oraz ćwiczeń.

5. Ile będzie trwała terapia?

Czas terapii jest zróżnicowany i zależy od wielu czynników, między innymi od typu zaburzenia mowy oraz jego nasilenia, motywacji dziecka do pracy, wieku dziecka, również od intensywności ćwiczeń.

6. Jak powinny wyglądać ćwiczenia w domu i kto powinien ćwiczyć?

Prawidłowa artykulacja jest warunkowana sprawnością aparatu artykulacyjnego. Dobra praca języka i warg stwarza odpowiednie warunki do wypowiedzenia głoski. Głoski trudne artykulacyjnie wymagają dużej sprawności, dlatego ćwiczenia powinny być prowadzone systematycznie, najlepiej codziennie około 15 minut. Podczas ćwiczeń w gabinecie rodzice obserwują pracę dziecka lub po zajęciach otrzymują szczegółowy instruktaż do ćwiczeń domowych wraz z materiałami. Najlepiej aby w domu ćwiczenia prowadziła ta osoba, która była obecna podczas ćwiczeń dziecka z logopedą.

Pamiętajmy by nie wymagać od dziecka zbyt wczesnego wymawiania poszczególnych głosek. Dziecko nie przygotowane pod względem sprawności narządów artykulacyjnych, niedostatecznie różnicujące słuchowo dźwięki mowy, a zmuszane do wymawiania zbyt trudnych

dla niego głosek, często zaczyna je zniekształcać. W ten sposób przyczyniamy się do powstawania błędnych nawyków artykulacyjnych, trudnych do zlikwidowania.

7. Czy wada wymowy może wpływać na przebieg procesu nauki czytania i pisania?

Mówienie, podobnie jak czytanie i pisanie, są formami porozumiewania słownego. U podstaw ich prawidłowego rozwoju leży prawidłowy rozwój tych samych funkcji - słuchowych, wzrokowych i innych. Prawidłowa wymowa głosek, ich słuchowe wyodrębnianie i identyfikowanie w wyrazie, jest niezbędne podczas nauki czytania i pisania. Wady wymowy, a także obniżenie sprawności językowej, są jednymi z najczęstszych przyczyn występowania dysleksji.

Dzieci, które mówią nieprawidłowo tak samo niepoprawnie mogą zapisywać wyrazy. Dopóki wada wymowy nie będzie usunięta dziecko może mieć kłopoty z poprawnym zapisem, z czytaniem, pisanem ze słuchu, z pamięci. Jeśli wada została skorygowana późno, w wieku szkolnym, konsekwencje ciągnąć się mogą za dzieckiem do końca edukacji.

Przygotowanie do podjęcia decyzji zawodowej uczniów klas gimnazjalnych

mgr Jadwiga Grabowska-Wydra

Podjęcie decyzji zawodowej nie jest jednorazowym aktem, ale rozciągniętym w czasie, dynamicznym i skomplikowanym procesem. Dotyczy on przede wszystkim uczniów kończących gimnazjum, którzy znajdują się w trudnym okresie dojrzewania i dorastania. Młodzież w tym czasie zaczyna interesować się swoimi stanami psychicznymi, zastanawia się nad sobą i światem. Młodego człowieka nurtuje pytanie: „Jaki jestem?”. Odpowiedź na to pytanie jest trudna w okresie młodości, ponieważ zachodzą wówczas w człowieku ciągle zmiany, a osobowość dopiero się kształtuje. Młodzież nie ma ugruntowanej samooceny – często nie docenia własnych możliwości lub je przecenia. Zainteresowania jej są jeszcze niestałe, nie ma ukształtowanego w pełni systemu wartości.

Poznanie siebie samego jest warunkiem dobrego funkcjonowania jednostki i odpowiedniego kierowania własnym rozwojem, dlatego też, konieczna jest pomoc młodzieży w samopoznaniu i samoocenie. Służyć temu celowi mają m.in. zajęcia ułatwiające podjęcie decyzji zawodowej, prowadzone przez pracow-

ników SPPP w Skawinie. W czasie ich trwania, młody człowiek ma możliwość poznawania siebie samego poprzez autoanalizę, a także gromadząc informacje o sobie w relacjach z innymi. Należy jednak pamiętać o tym, że aby decyzja wyboru zawodu była możliwie trafna, muszą być spełnione następujące warunki:

- uczeń musi znać siebie (tj. swoje zainteresowania, zdolności, cechy charakteru i stan zdrowia),
- znać zawody i drogi ich zdobycia,
- umieć dopasować siebie do zawodu.

Gdy wymienione warunki będą spełnione, istnieją duże szanse pozytywnego przebiegu dalszej edukacji, a także zdobycia wykształcenia i pracy w wybranym zawodzie.

Ogólnym celem zajęć ułatwiających podjęcie decyzji zawodowej jest przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku dalszego kształcenia. Cele szczegółowe to: rozwijanie wiedzy o sobie samym (o swoich cechach charakteru, zdolnościach, zainteresowaniach i stanie zdrowia), rozwijanie wiedzy o zawodach,

kształtowanie umiejętności wyboru najodpowiedniejszego zawodu dla siebie (tzw. trening decyzyjny).

Zainteresowania

Zainteresowania są często siłą napędową życia jednostki, dlatego tak istotne jest rozwijanie ich u młodzieży. Przejawiają się one zarówno w czasie działalności uczniów w szkole, jak i w czasie wolnym. W trakcie zajęć uczniowie dokonują samoobserwacji swoich zainteresowań szkolnych i pozaszkolnych. Źródeł niektórych zainteresowań można szukać już w dzieciństwie. Ważne jest uchwycenie ich „linii rozwojowej”, ponieważ może to być pomocne przy podejmowaniu decyzji dotyczącej przyszłości.

Zdolności

Uświadomienie sobie własnych uzdolnień przed podjęciem decyzji o wyborze zawodu jest niezwykle istotne, ponieważ różne zawody wymagają różnych uzdolnień. Najczęściej wyróżnia się zdolności ogólne, do których zalicza się inteligencję, spostrzegawczość, pamięć, wyobraźnię, zręczność i zdolności specjalne, ukierunkowane przedmiotowo, np. językowe, matematyczne, muzyczne, plastyczne, techniczne czy sportowe. Zdolności mogą być podstawą rozwoju zainteresowań i często

umożliwiają pokonywanie licznych trudności przy wyborze zawodu.

Cechy charakteru

Charakter jest jednym z istotnych wymiarów osobowości. Przejawia się w zachowaniu, postępowaniu i czynnościach. Zastanawianie się nad własnym charakterem i stosunkiem do siebie, do pracy i do innych ludzi ma duże znaczenie przy wyborze zawodu. Dobrze jest bowiem, kiedy uczeń potrafi wymienić swoje mocne strony, tzn. wie, co umie robić dobrze, gdzie odnosi sukcesy, co go wyróżnia spośród innych osób. Ważne jest też uświadomienie sobie własnych ograniczeń, a także motywowanie uczniów, przez odpowiednie ćwiczenia, do pracy nad ich przewyżnianiem.

Zajęcia ułatwiające podjęcie decyzji zawodowej zmierzają do pobudzenia i aktywizowania uczniów w kierunku poznawania i obserwacji siebie, dokonywania samooceny i porównywania jej z wymaganiami stawianymi przez planowany bądź wybrany zawód. Efektem orientacji zawodowej powinna być bowiem nie tylko wiedza o zawodach i drogach ich zdobywania, ale też wiedza o sobie samym oraz ukształtowana potrzeba aktywności i stałej pracy nad sobą.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

mgr Małgorzata Czerniawska - psycholog, neuroterapeuta

Co to jest wczesne wspomaganie rozwoju dziecka?

Wczesne wspomaganie rozwoju to forma pomocy dzieciom niepełnosprawnym oraz zagrożonym niepełnosprawnością i ich rodzinami.

Warunki organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, kwalifikacje wymagane od osób prowadzących wczesne wspomaganie oraz formy współpracy z rodziną dziecka ściśle określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 lutego 2009r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci.

Jaki jest cel wczesnego wspomagania rozwoju dziecka?

Zajęcia realizowane w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka mają na celu pobudzenie rozwoju psychoruchowego i społecznego dzieci od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.

Gdzie może być organizowane wczesne wspomaganie rozwoju dziecka?

Wczesne wspomaganie rozwoju może być organizowane w przedszkolu, szkole podstawowej, w tym specjalnej, w ośrodkach: specjalnym ośrodku szkolno – wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, w poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym specjalistycznej, a także domu rodzinnym dziecka (w szczególności z dzieckiem, które nie ukończyło trzeciego roku życia) – miejsce prowadzenia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wskazuje dyrektor, w porozumieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami dziecka).

Kto prowadzi zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka?

Dyrektor odpowiednio przedszkola, szkoły, ośrodka, poradni, powołuje Zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka prowadzącego pracę bezpośrednią z dzieckiem i jego rodziną. W skład Zespołu wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi o zaburzonego rozwoju psychoruchowym: pedagog posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka, psycholog, logopeda, inni specjaliści w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

Jaki jest wymiar zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka?

Wymiar zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka wynosi od 4 do 8 godzin w miesiącu, w zależności od możliwości psychofizycznych i potrzeb dziecka.

Zajęcia prowadzone są indywidualnie z dzieckiem i jego rodziną.

Dzieci, które ukończyły trzeci rok życia, mogą uczestniczyć w zajęciach prowadzonych w grupach 2-3 osobowych, z udziałem rodzin.

Co zrobić, by dziecko mogło być objęte zajęciami wczesnego wspomaganie?

Aby dziecko mogło być objęte zajęciami wczesnego wspomaganie rozwoju, musi posiadać opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju.

Gdzie można uzyskać opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka?

Opinia o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju jest wydawana przez zespoły orzekające działające w publicznych oraz niepublicznych poradniach psychologiczno – pedagogicznych, w tym specjalistycznych.

Co jest wymagane przy staraniu się o otrzymanie opinii o potrzebie?

- zaświadczenie lekarskie na specjalnym druku (druk w poradni),
- wniosek rodziców o wydanie opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju (druk w poradni),
- aktualne badania psychologiczno – pedagogiczne – logopedyczne (zostaną one wykonane w poradni publicznej – nieodpłatnie).

Jak skutecznie zapamiętywać przeczytane informacje?

Czyli jak szybko i łatwo się uczyć

mgr Maria Borowy - pedagog

Wielu specjalistów zajmujących się pamięcią uważa, że metoda PQIRST jest najlepszą techniką uczenia się, gdyż ułatwia uczniom odtworzenie informacji z pamięci. Metoda ta jest wyjątkowo skuteczna, nawet jeśli przygotowujemy się do dużego egzaminu.

Nazwa „PQRST” pochodzi z pierwszych liter angielskich słów:

- Preview (przegląd)
- Question (pytanie)
- Read (czytanie)
- State (odpowiedź)
- Test (sprawdzian)

Na czym to polega:

PRZEJRZYJ ROZDZIAŁ

Cel to zyskać ogólne pojęcie o czym jest mowa w rozdziale- powinno to zająć kilka minut. Jak to zrobić?

1. Najpierw przeczytaj podsumowanie rozdziału (jest ono zwykle na końcu rozdziału). To Ci pomoże wychwycić najważniejsze informacje podczas czytania.
2. Przeczytaj wstęp.
3. Przeczytaj Spis treści rozdziału.
4. Jeżeli na początku jest streszczenie zawartości rozdziału – przeczytaj je również.
5. Teraz przeczytaj rozdział, zwracając uwagę na nagłówki, zdjęcia, szkice i wykresy.

SFORMUŁUJ PYTANIA

Zadawanie sobie pytań jest świetnym sposobem zapamiętywania informacji.

Zaczynając naukę, zadaj sobie pytania np. Jakie są główne postacie? Kto jest królem, prezydentem?

PRZECZYTAJ ROZDZIAŁ

Teraz przeczytaj dokładnie rozdział, nie robiąc za pierwszym razem notatek i nie podkreślając nic w tekście. Czytaj fragmentami i za drugim razem wróć na początek fragmentu, podkreślając najważniejsze punkty. Zastanawiaj się nad tym, co podkreślasz.

ODPOWIEDZ NA PYTANIA

Teraz przeczytaj rozdział jeszcze raz i na głos odpowiedz na kluczowe pytania. Czytając zadawaj sobie pytania i odpowiadaj na nie głośno. Połowę czasu przeznaczonego na naukę powinienes spędzać na głośnym powtarzaniu informacji.

SPRAWDŹ SIĘ

A teraz sprawdź, czy zapamiętałeś informacje.

1. Jeszcze raz przeczytaj rozdział.
2. Zadaj sobie pytania.

Dobrze zaplanuj tę część w czasie, tak abyś sprawdził swoje wiadomości podczas nauki, po zakończeniu sesji i bezpośrednio przed egzaminem.

Pamiętaj, że nauka wymaga twojej aktywności i pomysłowości. Im więcej w niej zabawnych, niezwykłych, kreatywnych i nietypowych elementów, tym lepiej zapamiętasz materiał, którego się uczysz.